

føres for Læserens indre Syn; han nyder dem fuldkommen uden Anstrengelse, som sad han i et Biografteater, og har dog samtidig en behagelig Følelse af at faa en Masse at vide. Denne Art Litteratur har uden Tvivl ikke alene sit store Publikum, men ogsaa sin uomtvistelige Betydning og Berettigelse. Ebbe Kornerup er en god Repræsentant for samme. Han formaar med faa Ord at fremføre de Billeder, som han har set og opfattet med Maierens Øjne; hans Stil trænger ikke langt i Dybden og er maaske undertiden noget vulgær, men malende er den.

E. K. har paa 2 Rejser besøgt Veddaerne, dette berømte Naturfolk, der ikke alene er et af Jordens mest primitive Folkeslag, men ogsaa et af de bedst kendte og grundigst studerede, bl. a. af C. G. og B. Z. Seligmann (*The Veddas*; Cambridge 1911). E. K. har stor Kærlighed til og Interesse for Veddaerne; men han har for meget været Maleren, der frydede sig over de primitive Billeder, han saa; med hans Evne til at skabe sig Venner overalt vilde han have kunnet trænge ind bag Veddaernes Væsen og bringe rigt Stof frem til yderligere Belysning af Folkets Kultur.

Skildringen af en Theplantage er god; men hvorfor henregner E. K. Kaffen til „Landets vigtigste Produkter“? Ganske vist har Kaffen tidligere været Ceylons vigtigste kommercielle Produkt, men omkring 1880 gik Kaffedyrkingen til Grunde ved Plantesygdomme og erstattedes først med Kinatræplantager, senere med Theplantager; i vore Dage dyrkes ingen, eller saa godt som ingen Kaffe paa Ceylon.

Forfatteren anvender lidt for ofte Ord, der røber stærk engelsk Indflydelse, f. Ex. emeraldgrøn i Stedet for smaragdgrøn. Og han faar ikke Tilslutning hos Arkæologerne, naar han vil gøre Anuradhapuras buddhistiske Tempelruiner jævnaldrende med Danmarks Køkkenmøddinger.

Gudmund Hatt.

C. Wessel, S. J.: Early Jesuit Travellers in Central Asia 1603-1721 (8°, 344 S., Illustr. 1 Kort). Haag 1924. Pris 12 Fl.

I Arbejdet paa Udforskningen af det centrale Asien har Jesuitterne været Pionerer, og dog har de Rejsende i det 17. Aarh. — paa faa Undtagelser nær — ikke naaet den Anerkendelse, de fortjener. Disse Mangler vil nærværende Værk søge at bøde paa. Ved ihærdige Studier i Jesuitternes Arkiver, er det lykkedes Forf. at kaste et nyt Lys over det som Regel mangelfulde og fejlagtige Billede, man har af dette Tidsrums Misisionsrejsende. Man maa beundre den Grundighed, hvormed Forf. er gaaet til Værks for at faa de sandeste

og mest nøjagtige Skildringer af de Missionærer, hvis Levnedsløb han behandler. Men Resultatet er da ogsaa, at han bliver i Stand til at følge de Rejsende Skridt for Skridt og klarlægge deres Rejserute; herved kommer han ofte til Resultater, der er en Del afvigende fra de af tidligere Forf. opnaaede.

Ved denne Fremgangsmaade vinder Værket i Betydning for Geograferne, idet man derigennem faar mange udmærkede Skildringer af de gennemrejste Lande og deres Indbyggere. Særlig gælder dette Afsnittet om Ippolito Desideri, der i Maj 1715 rejste fra Srinagar over Leli og Gartok til Lhasa, hvor han opholdt sig fra Marts 1716 indtil 1721. Desideri, som Sven Hedin betegner som en af de mest fremragende Tibet-Rejsende, har hidtil været ret upaaagtet, og man bør kun glæde sig over, at Forf. drager ham frem og stiller hans Fortjeneste i den rette Belysning. Noget lignende gælder Francisco de Azevedo, der foretog en Rejse til Tibet 1631—32; denne Rejse er ikke omtalt tidligere, og Kapitlet er derfor af særlig Interesse, saa meget mere som 2. Del af Azevedo's Beretning er trykt (paa Portugisisk) i hele sin Længde i Tillæget. Stephan Cacella og Johan Cabrals Rejse (1626—32) fra Calcutta til Shigatse og hjem ad en vestlig Vej til Patna har hidtil kun været kendt gennem faa Rapporter, men Forf. er gennem Studier af nogle hidtil upublicerede jesuitiske Dokumenter blevet i Stand til at give en nøjagtig Skildring af denne Tur. Paa lignende Maade giver Forf. en korrigeret Beskrivelse af Johannes Grueber og Albert d'Orville's Rejse (1661—62) fra Peking over Hsi-ning og Ku-ku-nor til Lhasa og derfra til Agra. Endelig omtales Antonio de Andrade — den første Evropæer, der rejste i Himalaya for at udforske Ganges' Kilder — samt en af de mest kendte jesuitiske Rejsende fra den Tid, Bento (Benedikt) de Goes, der paa en treaarig Rejse (1602—1605) fra Agra over Lahore, Kashgar, Jarkand, Turfan og Chami til Lu-Ashou skaffede Klarhed over, at Cathay er identisk med Kina. Forf.'s Hovedkilde til den sidste Beskrivelse er det for nogle Aar siden fundne Originalmanuskript, hvori den kendte Jesuit Ricci har samlet de Goes' faa bevarede Skildringer til en samlet Beretning om de Goes' Rejse.

Gennem hele Værket mærker man Forf.'s store Kendskab til det Emne, han behandler. Han har med det her omtalte Værk givet en lettilgængelig, fortræffelig Haandbog, der ved Optryk af Originalmanuskripter (paa Portugisisk og Latin) samt ikke mindre ved de fyldige Litteraturhenviisninger er uvurderlig for enhver, der interesserer sig for disse Egne. Paa et stort Kort (1:7,500,000) bag i Bogen angives de enkelte Rejsendes Ruter med tydelig Signatur.

N. H. Jacobsen,
Adjunkt, mag. sc.